

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **S. M.**, zastoupen JUDr. Bc. Jakubem Šauerem, LL.M., advokátem se sídlem Moravská 854/2, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí ČR**, se sídlem Hradčanské nám. 5, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 5. 2021, č. j. 305219/2021-VO, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 12. 2021, č. j. 17 A 65/2021 - 88,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 12. 2021, č. j. 17 A 65/2021 - 88, **se ruší**.

II. Rozhodnutí Ministerstva zahraničních věcí ČR ze dne 14. 5. 2021, č. j. 305219/2021-VO, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci náklady řízení před krajským soudem ve výši 3.000 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Bc. Jakuba Šauera, LL.M., advokáta.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce, JUDr. Bc. Jakubovi Šauerovi, LL.M., advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 8.228 Kč, která mu bude ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před správními orgány

[1] Žalobce dne 10. 12. 2020 opakovaně podal u Zastupitelského úřadu České republiky v Tunisu (dále jen „zastupitelský úřad“) žádost o udělení krátkodobého víza rodinnému příslušníku občana Evropské unie (dále jen „žádost o udělení krátkodobého víza“). Rozhodnutím ze dne 16. 2. 2021 zastupitelský úřad žádosti nevyhověl, neboť opětovně dospěl k závěru, že žalobce uzavřel manželství se svou manželkou, občankou Evropské unie, účelově. Žalobce proto dne 29. 3. 2021 podal žádost o nové posouzení důvodů neudělení daného víza (dále jen „žádost o nové posouzení“). Žalovaný napadeným rozhodnutím žádost o nové posouzení zamítl.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce dne 30. 6. 2021 žalobu ke Krajskému soudu v Plzni. Krajský soud nejprve shrnul, jaká indikativní kritéria mohou znamenat, že žadatel (nejen) o krátkodobé vízum rodinného příslušníka občana Evropské unie účelově uzavřel manželství. Následně ve shodě s žalovaným uvedl, že o účelovosti manželství mezi žalobcem a jeho manželkou svědčí zejména způsob jejich seznámení, věkový rozdíl, jejich sporadická setkání a existující jazyková bariéra. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav a nepochybil při hodnocení důkazů. Ztotožnil se s tím, že došlo k naplnění důvodů pro neudělení krátkodobého víza dle § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců, a proto žalobu zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[4] Předně namítá, že krajský soud nevypořádal téměř žádnou z žalobních námitek. Napadený rozsudek je pouhým přepisem argumentace správních orgánů, včetně zcela totožných formulací, aniž by krajský soud přezkoumal oprávněnost neudělení krátkodobého víza. O nedostatečnosti odůvodnění svědčí i fakt, že rozsudek krajského soudu obsahuje věcné posouzení pouze v jediném bodě 19. Závěry krajského soudu postrádají právní úvahy a neopírají se o jakékoli podklady ve správním spise.

[5] Například skutečnost, že se manželé seznámili přes internet, není v dnešní době nijak neobvyklá a není důkazem o tom, že byl sňatek uzavřen výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu. O účelovosti manželství nevypovídá ani to, že stěžovatel svoji současnou manželku kontaktoval bez předchozí známosti. Ani tvrzená jazyková bariéra nemusí znamenat úmysl obcházet zákon o pobytu cizinců. Krajský soud nadto nezohlednil, že stěžovatel absolvoval kurz českého jazyka, tedy že se snažil rodný jazyk manželky naučit. O vzájemném jazykovém porozumění svědčí i výpisy z konverzace manželů. O tom, že stěžovatel nevyvíjí opravdovou snahu naučit se český jazyk, neexistují ve správním spise žádné podklady. Ani závěr o tom, že manželka stěžovatele neporozuměla svatebnímu obřadu a jeho následkům, nemá ve správním spise oporu. Krajský soud nezohlednil ani rozdílné závěry o jazykové úrovni stěžovatele v jednotlivých rozhodnutích. Krajský soud nepřezkoumal, zda skutečným úmyslem uzavření manželství

bylo obcházet zákon o pobytu cizinců, resp. že stěžovatel neměl v úmyslu vést s manželkou společný manželský život.

[6] Stěžovatel dále namítal, že s manželkou pravidelně komunikuje již čtyři roky, přičemž manželé jsou tři roky. I po sňatku se v rámci časových, zdravotních i finančních možností viděli několikrát. Možnost vzájemné návštěvy byla následně značně omezená mimo jiné kvůli pandemii. Po zamítnutí nyní posuzované žádosti žalobce znovu požádal o krátkodobé vízum, které opět ze stejných důvodů nebylo uděleno. Stěžovatel trvá na námitce, že správní orgány vzaly v potaz pouze ty skutečnosti, které jsou v jeho neprospěch. Ani k tomu se však krajský soud nevyjádřil.

III. Vyjádření žalovaného

[7] Žalovaný má za to, že je rozsudek krajského soudu přezkoumatelný. Kasační stížnost nadto nelze podat pouze proti odůvodnění. I napadené rozhodnutí je přezkoumatelné, neboť řízení o krátkodobých vízech je méně formální řízení a možnosti zjišťování informací jsou omezené. Dále uvedl, že zástupce stěžovatele nenahlédl do spisového materiálu a nezastupoval žalobce před krajským soudem, a proto jsou jeho námitky pouze obecné. Rozhodnutí správních orgánů i krajského soudu odpovídá požadavkům kladeným nejen právní úpravou, ale i relevantní judikaturou správních soudů a Soudního dvora Evropské unie.

[8] Žalovaný se ztotožnil se závěry krajského soudu, přičemž zdůraznil, že okolnosti seznámení jsou pro posouzení účelovosti manželství důležité. V případě stěžovatele však tato skutečnost nebyla jediná, kterou správní orgány i krajský soud vzaly v potaz. Byla naplněna i další indikativní kritéria jako jazyková bariéra, věkový rozdíl manželů, špatná socioekonomická situace stěžovatele, krátká známost před uzavřením sňatku nebo nesoulad ohledně sdílení společné domácnosti. Účelovost manželství nejde z povahy věci prokázat, ale může vyplývat s určitého souhrnu skutkových okolností, a to za použití pravidel logiky a pravděpodobnosti. Stěžovatel a jeho manželka nezvážili společný život v Tunisku ani v jiné třetí zemi, ačkoli jim v tom objektivně nic nebrání. To svědčí o úmyslu nevést společný život. Manželé nechtějí vztah vzájemně rozvíjet.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost je včasná, podaná osobou oprávněnou, zastoupenou advokátem, a přípustná. Jelikož se týká věci, v níž před krajským soudem rozhodovala specializovaná samosoudkyně, Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. posuzoval, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a je proto přijatelná.

[10] Institut nepřijatelnosti a s ním související „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ Nejvyšší správní soud vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se tedy může jednat, jestliže se kasační stížnost týká a) právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soud; b) právních otázek, které jsou dosavadní

judikaturou řešeny rozdílně; c) jestliže existuje potřeba učinit judikaturní odklon; nebo d) jestliže lze v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledat zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná na základě posledně uvedeného důvodu.

[11] Důvodnost kasační stížnosti soud dále posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Podstatou kasační stížnosti je namítaná nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Jedná se přitom o vadu, ke které je Nejvyšší správní soud povinen přihlédnout i z úřední povinnosti [§ 109 odst. 4 s. ř. s.].

[14] Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí, nelze-li z něj zjistit jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-6, č. 1566/2008 Sb. NSS). Z odůvodnění musí být zejména zřejmé, jakými úvahami se soud při hodnocení skutkových a právních otázek řídil a jakým způsobem se vypořádal se stěžejními argumenty účastníků řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52). *„(N)ení-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci z hlediska účastníka řízení klíčovou, na níž je postaven základ jeho žaloby.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS). Obdobně nepřezkoumatelnost rozhodnutí posuzuje i Ústavní soud, který například v nálezu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08, vyslovil, že *„(s)oudy jsou povinny svá rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny.“*

[15] Nejvyšší správní soud dal stěžovateli za pravdu, že se krajský soud nevypořádal s podstatou žalobních námitek a převzal závěry žalovaného, aniž v rámci své přezkumné činnosti provedl samostatné právní posouzení na základě správního spisu.

[16] Stěžovatel v žalobě namítal, že dle sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států (dále jen „sdělení Komise“) se účelovým sňatkem rozumí pouze sňatek, jehož výlučným účelem bylo získání pobytu na území Evropské unie. Indikativní kritéria obsažená ve sdělení Komise slouží jako podněty k zahájení šetření. Zároveň odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 - 40, dle kterého lze

účelovost manželství shledat pouze, pokud se prokáže úmysl obcházet zákon o pobytu cizinců a zároveň úmysl nevést společný manželský život. Účelovost manželství přitom prokazuje správní orgán, a pokud existují pochybnosti, musí rozhodnout ve prospěch pravosti manželství.

[17] Stěžovatel v žalobě dále rozporoval závěry žalovaného v napadeném rozhodnutí. Upozornil na rozdílné hodnocení kvality komunikace mezi manželi v jednotlivých řízeních o žádostech o udělení krátkodobého víza. Zatímco v roce 2019 byl dle závěrů zastupitelského úřadu stěžovatel schopen v omezené míře mluvit, v napadeném rozhodnutí již žalovaný uvedl, že na většinu předložených otázek žalobce nebyl schopen odpovědět. Z doložené komunikace i z informací, které o sobě manželé vědí, přitom vyplývá, že si do značné míry jazykově rozumí. Zastupitelský úřad ani žalovaný rovněž nepřihlédli ke skutečnostem ve prospěch žalobce.

[18] Krajský soud žalobu vypořádal v bodě 19. napadeného rozsudku. Zopakoval, že žalobce v roce 2018 sám oslovil svoji současnou manželku, ženu ze zcela jiného kulturního prostředí, přes sociální síť Facebook, a to bez předchozí známosti, což je neobvyklé. Žalobce byl nadto v kontaktu s mnoha různými ženami z celé Evropy. Při první návštěvě manželky v roce 2019 se pár dohodl na svatbě a o pár měsíců později uzavřel sňatek v Tunisku. Po svatbě se manželé viděli třikrát, přičemž naposledy v březnu 2020. Ačkoli manželé uvedli, že je jejich společným komunikačním jazykem čeština, žalobce není schopen česky komunikovat. Vzájemná komunikace obsahuje pouze slovní vyznání náklonosti v českém jazyce za pomoci překladače, obrázky a videa. Manželé si tedy prokazatelně jazykově nerozumí a nelze seznat opravdovou snahu žalobce naučit se český jazyk. Používání překladače při komunikaci není nedovolené, ale sama manželka uvedla, že neumí anglicky a manžel hovoří trochu česky. Lze pochybovat, zda rozuměla svatebnímu obřadu a zná právní dopady manželství v Tunisku. Manželé rovněž nepřijali žádný společný dlouhodobý či finanční závazek, nesdíleli společnou domácnost a nepodíleli se tedy na nákladech společné domácnosti. O skutečném zájmu na společném soužití by svědčila alespoň snaha manželů naučit se komunikovat v rodném jazyce druhého manžela.

[19] Z uvedeného odůvodnění nejsou patrné samostatné úvahy krajského soudu, který žalobní námitky vypořádal v podstatě pouze tak, že převzal, místy doslovně, závěry žalovaného s dovětkem, že se s nimi ztotožňuje. Takový způsob posouzení by byl v zásadě možný pouze za předpokladu, že dostatečné odůvodnění obsahovalo napadené rozhodnutí a žalobní námitky se shodovaly s námitkami uplatněnými v žádosti o nové posouzení. Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130, dovodil, že *„(j)e-li rozhodnutí žalovaného správního orgánu řádně odůvodněno, je z něho zřejmé, proč žalovaný nepovažoval právní argumentaci účastníka řízení za důvodnou a proč jeho odvolací námitky považoval za liché, mylné nebo vyvrácené, shodují-li se žalobní námitky s námitkami odvolacími a nedochází-li krajský soud k jiným závěrům, je přípustné, aby si krajský soud správné závěry se souhlasnou poznámkou osvojil.“* Tak tomu však v nyní posuzované věci nebylo.

[20] Nejvyšší správní soud souhlasí se správními orgány, potažmo krajským soudem, do té míry, že v případě stěžovatele existovala některá indikativní kritéria podle sdělení Komise, na základě kterých bylo opodstatněné šetřit, zda je manželství účelové. I v tomto ohledu je však přinejmenším zarážející, že správní orgány zkoumaly pouze nenaplnění pozitivních indikativních kritérií, jinými slovy, že nezjistily skutečnosti, které by svědčily o tom, že je zneužití práv nepravděpodobné.

[21] Ačkoli si je Nejvyšší správní soud vědom toho, že posouzení účelovosti manželství je otázkou skutkovou, přesto má za to, že správní orgány v rozporu s § 3 s. ř. dostatečně nezjistily stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti. Správní orgány nepřihlédly ke skutečnostem ve prospěch stěžovatele a některé jejich závěry nadto nemají oporu ve správním spisu.

[22] Žalovaný shledal, že vztah mezi manželi před i po sňatku trval krátkou dobu. Manželé se vzali přibližně rok po seznámení, přičemž v době vydání napadeného rozhodnutí byli manželi již přibližně dva roky. V průběhu roku 2019 a 2020 se viděli celkem pětkrát, a to vždy v rozmezí od 7 do 14 dnů. Takovou četnost nelze bez dalšího považovat za nedostatečnou. Žalovaný sice poukázal na to, že manželka nenavštívila stěžovatele od března 2020, přičemž zpochybnil podklady ohledně jejího špatného zdravotního stavu a péče o její rodiče, tyto pochybnosti však přesvědčivě nedoložil. Žalovaný nadto učinil závěry, které z dostupných podkladů nevyplývají a jsou spíše spekulativní či zkratkovité.

[23] Například ze skutečnosti, že manželka má dvě zaměstnání, nelze dovodit, že je zdravotně v pořádku, jestliže zároveň prokazatelně pobírá invalidní důchod. Nelze shledat ani to, že se v takovém případě nemůže starat o své rodiče, jestliže z potvrzení úřadu práce ze dne 25. 1. 2021 vyplývá, že poskytuje péči své matce nejméně od června 2020. Nutno rovněž podotknout, že o osobu blízkou lze pečovat, aniž by tato osoba pobírala příspěvek na péči. Dvě nová zaměstnání, invalidní důchod i péče o rodiče mohou svědčit spíše o tom, že je pro manželku časově i finančně obtížné stěžovatele v Tunisku navštívit. Rovněž následky autonehody, i kdyby byly pouze přechodné, mohly mít po určitou dobu vliv na možnost manželky vycestovat. Žalovaný nezohlednil ani omezení cestování v důsledku pandemie. Při hodnocení kvality vztahu a vzájemného kontaktu žalovaný nadto nepřihlédl ke komunikaci, která mezi manželi probíhala prostřednictvím elektronických komunikačních prostředků. I tímto způsobem lze vztah rozvíjet, neboť neexistuje jeden společensky akceptovaný model manželství (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 - 39).

[24] Závěr o účelovosti manželství žalovaný dále postavil na existenci jazykové bariéry mezi manželi. Ačkoli manželé uvedli jako společný jazyk češtinu, stěžovatel nebyl schopen odpovědět na většinu česky položených otázek, případně přeložit několik vět. Že si manželé jazykově nerozumí, žalovaný dovodil dále pouze z toho, že manželka stěžovatele nesprávně uvedla, že by dostala 10 dinárů v případě, že se s ní manžel rozvede, ačkoli 10 dinárů představuje věno. Tento detail však není pro porozumění důsledků uzavření manželství v Tunisku nijak zásadní.

[25] Pouze v souvislosti s jazykovou bariérou krajský soud argumentaci žalovaného doplnil. Neschopnost stěžovatele odpovědět na formulářové otázky či přeložit věty dle něj vypovídá o kvalitě vztahu mezi manželi i o tom, že stěžovatel nevynakládá opravdovou snahu naučit se český jazyk. Dále uvedl, že není jasné, jak spolu manželé komunikují, zároveň však uznal, že pro komunikaci používají překladač. Překladač přitom může být zcela dostatečným komunikačním prostředkem, což vyplývá i ze stěžovatelem předložené komunikace. Správní orgány se nezabývaly ani tvrzením manželky, že stěžovatel komunikuje i s jejími rodiči, dostatečně nezohlednily ani společný úmysl postavit si dům na pozemku otce manželky.

[26] Správní orgány ani krajský soud dále nepřihlédly k tomu, že v údajích, které stěžovatel a jeho manželka uvedli během svých pohovorů, nejsou žádné zásadní rozpory. Shodli se na okolnostech seznámení, průběhu jejich společných setkání, svatby, společných plánech do budoucna, znali detailní osobní i zcela aktuální informace ze života toho druhého i svých rodin atd. Nezatajovali přitom ani skutečnosti, o kterých mohli předpokládat, že budou hodnoceny v jejich neprospěch (například kontakt stěžovatele s turistkami z Evropy, vyhledávání informací o možnostech získání víz, že bratr stěžovatele žije ve Francii atd.). To vše svědčí o tom, že si manželé do značné míry rozumí. Nadto i z výpisu ze společné komunikace doložené stěžovatelem vyplývá, že jsou v častém kontaktu, a to jak písemně, tak i prostřednictvím videohovoru.

[27] Žalovaný dále zpochybnil okolnosti svatby či přísliby zaměstnání stěžovatele v České republice, není však zřejmé, jaké závěry z těchto pochybností vyvodil a čím je podložil. Krajský soud dále účelovost manželství shledal na základě toho, že má stěžovatel slabé socioekonomické zázemí, ani to však ze správního spisu jednoznačně nevyplývá. Za podstatné považoval i kontakt s dalšími ženami z Evropy, což přiznal sám stěžovatel. Není však zřejmé, že by s některou z těchto žen udržoval jakýkoli vztah. Krajský soud rovněž upozornil například na to, že stěžovatel sám na internetu bez předchozí známosti oslovil svoji současnou manželku, starší ženu ze zcela jiného kulturního prostředí, že manželé nepřijali žádný dlouhodobý závazek, nesdíleli společnou domácnost, neměli společné náklady atd. Tyto okolnosti však svědčí v lepším případě pouze o naplnění některých indikativních kritérií, která je však nutné vnímat spíše jako podněty k dalšímu šetření. Na jejich základě nelze bez dalšího učinit závěr, že je manželství účelové (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 - 39). Rovněž je třeba poznamenat, že například skutečnost, že manželé doposud nevedli společnou domácnost, neznamená, že nemají v úmyslu vést společný manželský život (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 - 40).

[28] Z výše uvedeného tedy vyplývá, že krajský soud zcela ignoroval zásadní výhrady stěžovatele vůči rozhodnutí žalovaného. Zejména, že správní orgány nepřihlédly ke skutečnostem ve prospěch stěžovatele, a neprokázaly, že manželství bylo uzavřeno výlučně s úmyslem obcházet zákon o pobytu cizinců a zároveň s úmyslem nevést společný manželský život. Za nejpodstatnější okolnost svědčící o účelovosti manželství krajský soud považoval jazykovou bariéru, i o té však má Nejvyšší správní soud pochybnosti. Nadto není zřejmé, zda krajský soud vůbec vycházel z relevantních podkladů, neboť v soudním spisu je založena pouze obálka spisu žalovaného č. j. 309891/2021-VO, nikoli spisu

č. j. 305219/2021-VO, který odpovídá napadenému rozhodnutí. Napadený rozsudek je proto z těchto důvodů nepřezkoumatelný.

[29] Nejvyšší správní soud si je vědom toho, že prokázání účelovosti manželství je obtížné. Stejně tak, ne-li více, je obtížné pro stěžovatele doložit, že se o účelové manželství nejedná. Právě proto však důkazní břemeno leží na správních orgánech, které musí dostatečně zjistit všechny podstatné okolnosti konkrétního případu, a to jak ve prospěch, tak neprospěch žadatele o vízum (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017 - 21). Závěr o účelovosti manželství lze učinit pouze v případě, že ze zjištěného skutkového stavu bez důvodných pochybností vyplývá, že žadatel (žadatelka) o vízum uzavřel manželství s občanem (občankou) Evropské unie výlučně s úmyslem obcházet zákon o pobytu cizinců a současně s úmyslem nevést společný manželský život (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015 - 56). V nyní posuzovaném případě dle názoru Nejvyššího správního soudu tyto pochybnosti existují.

V. Závěr a náklady řízení

[30] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou. Nepovažoval zjištěný skutkový stav za úplný, přičemž krajský soud pochybil a nedostál své přezkumné roli, neboť rozhodnutí žalovaného nezrušil. Vadu řízení spočívající v nedostatečném zjištění skutkového stavu nelze zhojit v řízení před správními soudy.

[31] Nejvyšší správní soud proto rozsudek krajského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Jelikož již v řízení před krajským soudem byl důvod pro zrušení rozhodnutí žalovaného, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že za použití § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil i toto ve výroku označené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Zruší-li Nejvyšší správní soud i rozhodnutí správního orgánu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento správní orgán vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s. ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.).

[32] V dalším řízení musí žalovaný zjistit všechny podstatné skutečnosti pro posouzení, zda bylo manželství stěžovatele a jeho manželky existuje výlučně s úmyslem obcházet zákon o pobytu cizinců a zároveň s úmyslem nevést společný manželský život. Žalovaný přitom přihlédne ke všem okolnostem případu, které svědčí ve prospěch i neprospěch stěžovatele. O věci rozhodne podle skutkového stavu ke dni vydání jeho nového rozhodnutí, zohlední tedy i případné změny v osobních poměrech stěžovatele a jeho manželky, které v mezidobí nastaly. V případě pochybností rozhodne ve prospěch existence neúčelově uzavřeného manželství.

[33] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl, proto musí určit náhradu nákladů celého soudního řízení. Ve vztahu k výsledku celého soudního řízení je pak nutno posuzovat procesní úspěšnost účastníků řízení. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení § 120 s. ř. s. má úspěšný účastník právo na náhradu důvodně vynaložených

nákladů proti účastníku řízení, který úspěch ve věci neměl. Z tohoto pohledu je nutno za úspěšného účastníka považovat stěžovatele.

[34] Pokud jde o náklady řízení o žalobě, ty spočívají pouze v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3.000 Kč, neboť stěžovatel v řízení o žalobě nebyl zastoupen advokátem. Žalovaný je proto povinen stěžovateli uhradit náklady řízení o žalobě ve výši 3.000 Kč, a to k rukám zástupce stěžovatele JUDr. Bc. Jakuba Šauera, LL.M., advokáta, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[35] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 4. 2022, č. j. 1 Azs 28/2022 - 40, byl stěžovatel osvobozen od soudního poplatku za řízení o kasační stížnosti a zároveň mu byl ustanoven zástupce advokát JUDr. Bc. Jakub Šauer, LL.M. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal zástupci stěžovatele odměnu za dva úkony právních služeb [převzetí právního zastoupení, doplnění kasační stížnosti, § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], tj. 2 x 3.100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce je plátcem DPH. Celkově tedy náklady řízení před Nejvyšším správním soudem představovaly 8.228 Kč včetně DPH. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. srpna 2022

JUDr. Josef Baxa

předseda senátu